

Samarbeidsprosjekt om bivirkninger av amalgam

Uforklarlig helsebesvær kan skyldes mange ting. Ikke-diagnostiserte tilstander, genetiske faktorer og mulige faktorer vi ikke vet nok om, som eksponering av stoffer i mat og miljø. Lars Björkman, forskningsleder og professor ved Bivirkningsgruppen for odontologiske biomaterialer i Bergen presenterte samarbeidsprosjektet om bivirkninger av amalgam og bakgrunnen for det.

I en Questback-undersøkelse utført av Tannlegeforeningen i 2011, ble 995 medlemmer spurt om de hadde forespørsler fra pasienter om utskifting av amalgamfyllinger. Svarprosenten var lav, kun 36 prosent, men 57 prosent av disse svarte at de hadde spørsmål om utskifting. Denne svarprosenten var overraskende høy. Dette kan tolkes som om det fremdeles er en uro i befolkningen rundt mulige bivirkninger av amalgam. Myndighetenes holdning er nå at en ikke kan utelukke at individer kan ha bivirkninger. Det er ingen åpenbar risiko for den allmenne befolkning, men en del av befolkningen mente at deres helseproblemer hadde med kvikksølv fra amalgam å gjøre. Forskning viser at subjektive helseplager blir mindre etter utskifting av amalgamfyllinger av dem som tilskriver helseplagene til disse fyllingene. Grunnen kan være både minsket eksponering fra kvikksølv, en placebo- og minsket noceboeffekt og en god respons på omsorg og oppfølging generelt. Den har også det en kaller «observation bias», at folk gjerne svarer positivt når de blir spurt om de har blitt bedre av en behandling.

Prosjektet

Helse- og omsorgsdepartementet har gitt Helsedirektoratet i oppdrag å gjen-

Lars Björkman, forskningsleder og professor ved Bivirkningsgruppen for odontologiske biomaterialer i Bergen, presenterte samarbeidsprosjektet om bivirkninger av amalgam og bakgrunnen for det.

nomføre et prosjekt med utprøvende behandling, rettet mot pasienter med helseplager de selv relaterer til sine amalgamfyllinger. Prosjektet innebærer at tannleger, fastleger og spesialisthelsetjenesten skal samarbeide om utprøvende behandling ved mistanke om bivirkninger som tilskrives amalgam.

Pasienter som blir inkludert i prosjektet får skiftet ut amalgamfyllinger og erstattet dem med andre materialer. Pasientene skal følges opp med spørreskjemaer og blodprøver og sammenliknes over tid med andre relevante pasientgrupper. Målet er bedre helse og livskvalitet til personer som har mistanke om at deres helseproblemer er knyttet til amalgam. Prosjektet koordineres av Bivirkningsgruppen for odontologiske biomaterialer og Uni-Helse i Bergen og gjennomføres i samarbeid med de odontologiske kompe-

tansesetra samt pasientens tannlege og fastlege.

Målgruppen for undersøkelsen som skal settes igang er pasienter med helsebesvær som de selv tilskriver amalgam. De må søke selv, og være mellom 20 og 70 år. De må ha bekreftelse på at de er ferdig utredet og behandlet hos lege. Tannlegen må også bekrefte at det ikke er stor risiko for komplikasjoner under behandlingen.

Hvis det er risiko for svekket helse eller komplikasjoner kan de ikke delta. Eksklusjonskriteriene er først og fremst graviditet, amming, psykisk sykdom og kreft. Etter utskiftningen skal de undersøkes av tannlege knyttet til et av de odontologiske kompetansesentrene.

Helsedirektoratet vil sende brev til alle tannleger om prosjektet.

Tekst og foto: Kristin Aksnes